

Valon ja varjon taituri

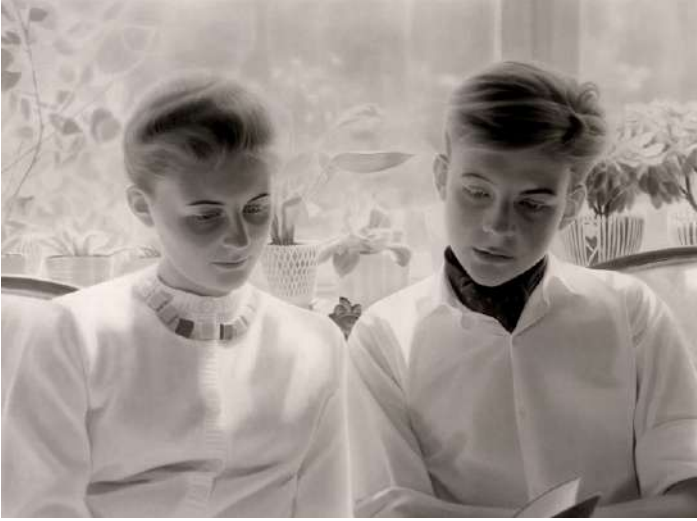
Gunnel Wählstrand etsi menettämänsä isää maalaamalla. Teoksista tuli henkilökohtaisia muistomerkkejä ajalle, kärsivällisyydelle ja keskittymiselle.

NÄYTELYT

Gunnel Wählstrand.
Turun taidemuseossa 14.9. asti.

Se tunne, kun havahdut liikkuttavasi käsiäsi samalla tavoin kuin edennyt isäsi, tai sipaisevan hiuksiasi samalla tavalla kuin hän teki. Jokapäiväisiä arkisia eleitä, jotka kuin salaa muistuttavat meitä edesmenneistä. Mutta entä kun isän tuntee ainoastaan valokuvista? Kun hänen eleistään ja kasvoistaan

täytyy tehdä omat ne tunteakseen. Ruotsalainen nykytaiteilija **Gunnel Wählstrand** (s. 1974) menetti isänsä vuoden vanhana. Isästä otetuista valokuvista muodostui taiteilijan lapsuuden keskipiste. Valmistuttuaan kuvataiteilijaksi Mejanista (Kuninkaallinen taidekorkeakoulu) hän maalasi neljäntoista vuoden ajan valtavia suurennoksia vanhoista perhekuvista. Maalaamisen kautta hän halusi tutustua isäänsä. Hän yritti rakentaa isän uudelleen ja lopulta tämä olikin läsnä hitaasti syntyneessä muotokuvassa.

Gunnel Wählstrand: By the Window, 2003. Muste paperille.

Gunnel Wählstrand: Rose, 2020. Muste paperille.

Gunnel Wählstrand: Längedrag, 2004. Muste paperille.

Wählstrand pystyi vihdoin päästämään irti, isää ei enää tarvinnut maalata, haava oli parantunut. Hän oli sisäistänyt isänsä hahmon ja tästä oli tullut osa todellisuutta. Isän maailma ja maisemat muuttivat hänen omikseen. **Wählstrandin kookkaat**, musteella aikaansaadut teokset kuvaavat taiteilijan henkilökohtaista historiaa sekä aikaa ennen hänen syntymäänsä. Toonaalisessa kuvastossa oleminen perimmäisen olemuksen ja olemassaolon luonteen pohdinnat lomittuvat. Teosten poeettinen tunnelma tuntuu sukelukselta 1950- ja 1960-luvuille.

Musteella maalaaminen on hidas ja meditatiivinen prosessi, jonka lopputulos muistuttaa akvarellimaalausta ja etäältä valokuvaa. Muste on pysyvää, eikä salli virheitä. Yhden maalauksen tekeminen voi kestää taiteilijalta puoli vuotta. Teosten pohjana Wählstrand käyttää akvarellipaperia, jonka kiinnittää puulevyille. Tämän jälkeen hän kostuttaa sitä vaahtomuovisivelmillä ja paikoitellen kevyesti värjättyllä vedellä, joka tummentaa sävyä hienovaraisesti. Neljän kustuskerran jälkeen paperi on valmis vastaanottamaan valon. **Teosten lähtökohtana** on aina valokuva, perhekuvat tai tai-

teilijan itse kännykällä Ruotsin länsirannikolla Saltössä otamat kuvat. Analogisen ja digitaalisen kuvan ero näkyy sommittelmassa, jossa ensin mainittua määrittää sisältö ja ratkaiseva hetki, jälkimmäistä sattumanvaraisuus. Kuvat taiteilija heijastaa piirtoheittimellä ja hahmottelee ne paperille ohuelti musteella. Taiteilijan mestarillinen kyky kuvata valoa ja heijastuksia, väriä ilman värejä, tulee esille teoksessa *Längedrag*. Aistikaan herkkä *Small Flowers Below Puddle* kertoo keskittyneestä havainnoinnista, kauneuden havaitsemisesta pienessä. Wählstrand itse toteaa ha-

luavansa päästä kuvan maailmaan, ymmärtää mikä on ruohoa, mikä lehteä tai oksaa puussa. Taiteilijan näkemyksen mukaan teoksen maailman voi saavuttaa vain fyysisen läsnäolon ja sille uhratun ajan kautta. Työstäessään teoksia hän jopa nukkuu niiden päällä. Valmiit teokset eivät olekaan siten vain kuvia vanhemmista ja merkityksellisistä paikoista vaan myös taiteilijan henkilökohtaisia muistomerkkejä ajalle, kärsivällisyydelle ja keskittymiselle. Wählstrandin tuotanto on määrällisesti niukka. 23 vuoden aikana on syntynyt ainoastaan 54 maalausta.

Asta Kihlman

Uuden WAMin avaa kansainvälisesti tunnettu mediataiteilija

WAMin peruskorjauksen on määrä valmistua syksyllä 2026. Remontin myötä museorakennus laajenee ja uudistuu perinpohjaisesti.

Joel Suontama
TS TURKU

Kanadalaistaiteilija **Sabrina Rattén** näyttely avaa WAMin peruskorjatun museon syksyllä 2026. Lisäksi esillä tulee olemaan teoksia Turun kaupungin omasta taidekokoelmasta. Ratté on kanadalainen mediataiteilija, joka tekee monitaiteellista ääni- ja videotaidetta sekä installaatioita ja veistoksia. Hänen teoksiaan on ollut esillä merkittävisissä kansainvälisissä museoissa, kuten Tokien Laforet Museumissa, Montreal Museum of Fine

Artsissa sekä Pariisin Centre Pompidoussa. WAMin näyttely tuo Rattén teoksia ensimmäistä kertaa esille Suomeen. **Tieto Rattén** näyttelystä selvisi maanantaina Museoviraston tiedotteesta, jossa kerrottiin näyttelyä varten WAMille jae-tusta näyttelypalkkioavustuksesta. WAMille myönnettiin avustushaussa 11200 euroa Rattén näyttelypalkkioon, selviää valtion Tukiaavustuksia.fi-sivustolta. WAMin oli alun perin tarkoitus tiedottaa avajaisnäyttelystä tulevana syksynä. –Ei pitänyt vielä julkistaa tätä, mutta Museovirasto oli vähän huolimaton tässä, kertoo taidemuseon johtaja Satu Pajarre puhelimitse. *Turun Sanomien* yhteydenoton jälkeen WAM julkaisi näyttelystä oman tiedotteen. –WAMin avajaisnäyttelyyn

Kanadalaisen Sabrina Rattén mediataide yhdistelee erilaisia tekniikoita, kuten videotaidetta ja installaatiota. Näyttelykuva Poison Path -teoksesta (2025) Eisode Galleryn näyttelystä.

haluttiin visuaalisesti voimakasta, mutta samalla ajassa

kiinni olevaa mediataidetta lanseeraamaan uudet alaker-

ran näyttelytilat, luonnehtii Pajarre tiedotteessa.

Rattén teosten lisäksi avajaisnäyttelyssä nähdään vuonna 1967 valmistuneen WAMin museorakennuksen aikaista taidetta 1900-luvun jälkipuoliskolta nykypäivään. Lisäksi esille tulee **Wäinö Aaltosen** teoksia ja elämää esittelevä osio. WAMin peruskorjaus etenee Pajarteen mukaan aikataulussa. Kattavassa remontissa näyttelytilat laajenevat alakertaan ja museoon rakennetaan uudet huolto-, lastaus- ja toimistotilat. Tulevaisuudessa WAMissa tulee olemaan vaihtuvien näyttelyiden lisäksi esillä myös pitkäkestoisempia kokooma-näyttelyjä. Peruskorjauksen ajan WAM toimii Taiteen talon Kilta galleriassa, jossa on syyskuun loppupuolelle saakka esillä kuvataiteilija **Anu Halmesmaan** näyttely *Kuolemattomuuden kaava*.

TSKirja
Podcast, ts.fi/kulttuuri/kirjat/
Toimitus
02269 3128
ts.kulttuuri@ts.fi

Jo-Jo Teatterin teos esitetään merenrannalle rakennetussa kesäteatterissa Vepsän saarella. Kuvassa Ina Heliö (vas.) ja Jussi Koskikukka.

Mimmi-lehmä riemastuttaa Vepsässä

TEATTERI

Jo-Jo Teatteri:
Mimmi Lehmän ja Variksen
kesäpäivä laiturilla.
Ensi-ilta Vepsän saarella 29.6.

Matkustin 3-vuotiaan poikani kanssa Vepsän saarelle vesibussilla M/s Lilyllä. Retkemme kohokohta oli **Jatta Pirisen** ohjaama teos lehmän ja variksen välisestä ystävyyydestä. En ole koskaan istunut yhtä kauniissa kesäteatterissa. **Vivian Vesterisen** suunnittelema ja **Saija Virkkusen** toteuttama lavastus sulautuu hienosti luontoon. Lavan takana avautuva meri tuo esitykseen syvyyttä, jota näyttelijät **Ina Heliö** ja **Jussi Koskikukka** hyödyntävät esityksessä taidokkaasti.

Suvi Satama

Heliö hurmaa vilpittömällä Mimmin tulkinnallaan. Mimmi on rohkea lehmä, joka uskoo voivansa kiivetä puuhun, tanssia ballettia ja hypätä mereen. Hän myös toteuttaa unelmansa. Koskikukka ilmента taitavasti variksen herkkyyttä epäilevän höyhenpuvun alla. Koskikukka myös naurattaa aikuisyleisöä jatkuvalla varautuneisuudellaan.

Koiviston siirtolaisia kartanon pihamaalla 1940-luvulla. Takana näkyy vanha navetta 1700-luvulta.

Pakinaisten saarelle historiallinen näyttely

Kimmo Muttilainen
TS NAANTALI

Pakinaisten saarella sijaitsevassa paviljongissa avautuu 5. heinäkuuta *Piippu näkyy* -näyttely, jossa pääsee tutustumaan saaren vuosisatojen takaiseen historiaan. Pakinaisten saari sijaitsee nykyisin Naantalin kaupunkiin kuuluvassa Rymättylässä. Saarelle voi matkustaa yhteysaluksella, ja itse paviljonki sijaitsee noin puolen-toista kilometrin päästä lauttarannasta. Pakinaisten kulta-aikaa vietettiin 1700–1800-luvuilla, kun **Carpelanin** suvun tiluksilla sijaitsi näyttäviä rakennuksia, omia laivoja, mylly, saha ja jopa tiilitehdas, jossa hupujen mukaan työskenteli Venäjän vallan vuosina jopa orjatyövoimaa. Vuosisatojen takaisista ajoista muistoksi on jäänyt tiili-

tehtaan vanha piippu, jota pidetään nykyisin saaren maamerkinä. –Tämä näyttää hiljaiselta kesämökkisaareltä, mutta pintaa raaputtamalla löytyi satojen vuosien historia, esimerkiksi loisteliasta kartanoelämää, Koiviston siirtolaisten mukanaan tuomat vilkkaat vuodet ja monipuolisia maaseutuolinkoja, kertoo kuvanveistäjä **Maarit Nissilä** tiedotteessa. Näyttely on avoinna kellon ympäri heinäkuun loppuun saakka. Näyttelyyn saapuvia vieraita kehoitetaan tutustumaan myös saaren luontoon ja historiallisiin kohteisiin, joista menneistä vuosisadoista muistuttaa kartanon ja tiilitehtaan jäännökset. ➔ Pakinainen – Piippu näkyy! Pakinaisten Paviljonki, Pakinainen, Röölä. Avoinna 5.7.–31.7.

Svenska
English

Turun Sanomat (den största tidning i Åbo)

1.7.2025

utställningsrecension

text Asta Kihlman

texten är översatt till svenska med AI

Ljuset och skuggans mästare

Gunnel Wåhlstrand sökte efter sin förlorade far genom att måla. Verken blev personliga minnesmärken över tid, tålamod och fokus.

Den känsla som uppstår när man märker att man rör händerna på samma sätt som sin bortgångne far, eller stryker sitt hår på samma sätt som han gjorde. Vardagliga, enkla gester som på ett subtilt sätt påminner oss om dem som gått bort.

Men vad händer när man bara känner sin far genom fotografier? När man måste skapa sina egna tolkningar av hans gester och ansikte för att känna honom.

Den svenska samtidskonstnären Gunnel Wåhlstrand (f. 1974) förlorade sin far vid ett års ålder. Fotografier av fadern stod i centrum under hennes barndom.

Efter att ha examinerats som konstnär vid Mejan (Kungliga Konsthögskolan) målade hon i fjorton år stora förstoringar av gamla familjefoton. Genom måleriet sökte hon lära känna sin far. Hon försökte återskapa honom, och slutligen var han närvarande i det långsamt framväxande porträttet.

Wåhlstrand kunde äntligen släppa taget; det var inte längre nödvändigt att måla honom, såret hade läkt. Hon hade införlivat hans gestalt, och den blev en del av hennes verklighet. Faderns värld och landskap hade blivit hennes egna.

Wåhlstrands stora, bläckmålade verk skildrar konstnärens personliga historia samt tiden före hennes födelse. Reflektioner över tonalitet, väsendets kärna och existensens natur vävs in i bilderna. Verken förmedlar en poetisk stämning som känns som ett dyk in i 1950- och 1960-talets atmosfär.

Att måla med bläck är en långsam och meditativ process där resultatet påminner om akvarellmålning och på avstånd om fotografi. Bläcket är beständigt och tillåter inga misstag. Att fullborda en enda målning kan ta upp till ett halvår.

Som underlag använder Wåhlstrand akvarellpapper som fästs på träskiva. Sedan fuktar hon det med en skumgummiborste och ibland med lätt färgat vatten som subtilt mörkar tonen. Efter fyra fuktningar är papperet redo att fånga ljuset.

Utgångspunkten för verken är alltid fotografier – familjefoton eller bilder som konstnären själv tagit med sin mobil på Saltön vid Sveriges västkust.

Skillnaden mellan analogt och digitalt fotografi märks i kompositionen: i det analoga styr innehållet och det avgörande ögonblicket, i det digitala slumpen. Konstnären projicerar bilderna med projektor och skissar dem försiktigt på papperet med tunt bläck.

Konstnärens mästerliga förmåga att skildra ljus och reflektioner, färg utan färg, framträder i verket *Långedrag*. Det mycket känsliga verket *Small Flowers Below Puddle* vittnar om koncentrerad observation och förmågan att upptäcka skönhet i det lilla.

Wåhlstrand säger själv att hon vill träda in i bildens värld, förstå vad som är gräs, vad som är blad eller gren på ett träd. Enligt konstnären kan man endast nå verkets värld genom fysisk närvaro och den tid som offras för den. När hon arbetar med verken sover hon ibland till och med ovanpå dem.

De färdiga verken är därför inte bara bilder av föräldrar och betydelsefulla platser, utan även konstnärens personliga minnesmärken över tid, tålamod och fokus.

Wåhlstrands produktion är kvantitativt begränsad. Under 23 år har endast 54 målningar skapats.

**

Turun Sanomat (main newspaper in the Turku region)

Review 1.7.2025

text in Finnish Asta Kihlman

the translation in English is AI generated

The Master of Light and Shadow

Gunnel Wåhlstrand searched for the father she lost through painting. The works became personal memorials to time, patience, and concentration.

That feeling, when you suddenly realize you are moving your hands the same way your late father once did, or brushing your hair in the way he used to. Everyday gestures – small and unremarkable – that subtly remind us of those we have lost.

But what if you know your father only from photographs? When you must recreate his gestures and features yourself in order to feel that you know them.

Swedish contemporary artist Gunnel Wåhlstrand (b. 1974) lost her father when she was just one year old. Photographs of him became central to her childhood.

After graduating from the Royal Institute of Art in Stockholm, she spent fourteen years painting large-scale enlargements of old family photographs. Through the process of painting, she sought to get to know her father – to bring him back to life – until, finally, he was present within the slowly emerging portrait.

Eventually, Wåhlstrand was able to let go. She no longer needed to paint her father; the wound had healed. She had absorbed his presence, and it became part of her reality. His world and his landscapes became her own.

Wählstrand's large-scale works, created in ink, depict both her personal history and the time before she was born. In their tonal imagery, reflections on the essence of being and the nature of existence intertwine. The poetic atmosphere of the works feels like a plunge into the atmosphere of the 1950s and 1960s.

Painting with ink is a slow and meditative process, the result resembling watercolor painting and, from a distance, photography. Ink is permanent and allows no mistakes. Creating a single painting can take the artist up to six months.

Her works are executed on watercolor paper, which she mounts on wooden panels. She then moistens the surface with a sponge brush and water lightly tinted with ink, gradually deepening the tones. After four cycles of wetting, the paper is ready to capture the light.

The starting point is always a photograph – either family photos or images taken by the artist herself on Saltö, along Sweden's west coast.

The difference between analog and digital images can be seen in her compositions: the former defined by content and decisive moments, the latter by chance. Wählstrand projects the chosen photo with an overhead projector and sketches it lightly in ink onto the paper.

Her mastery of light and reflection – color without color – is evident in *Långedrag*. The sensitively delicate *Small Flowers Below Puddle* conveys concentrated observation and the perception of beauty in the small and overlooked.

Wählstrand has said she wants to enter the world of the image, to understand what is grass, what is a leaf, or a branch in a tree. For her, the world of the work can only be reached through physical presence and time devoted to it. While working, she sometimes even sleeps on the paintings.

The finished works are therefore not only images of parents and meaningful places but also personal memorials to time, patience, and concentration.

Wählstrand's body of work is small in scale: over 23 years, she has completed only 54 paintings.